

VÄLKOMNA TILL HÖSTMÖTET 2021

Medlemmarna i Johan Nordlander-sällskapet kallas härmed till höstmöte **onsdagen den 20 oktober kl. 18.00**, genomfört med hjälp av distansöverbyggande teknik; länk enligt följande: <https://umu.zoom.us/j/66808279493>

1. Information om Sällskapets verksamhet
2. Förslag till ändring av Sällskapets stadgar.

I stadgarna § 15 sägs: ”Sällskapet utger en periodisk publikation, Oknytt, som utkommer med två dubbelnummer per år och vilken medlemmarna kostnadsfritt erhåller”.

Förslag till ändring: ”Sällskapet utger en periodisk publikation, Oknytt, vilken medlemmarna kostnadsfritt erhåller”

Höstmötet avslutas med att Josefin Devine, fil. dr vid Institutet för språk och folkminnen, Uppsala, talar över ämnet:

Jämtländska ortnamn – i Bertil Flemströms fotspår

Föredraget behandlar studier av ortnamn i två jämtländska socknar, nämligen Hackås och Oviken strax söder om Storsjön. Etymologiska utredningar lägger grunden för slutsatser kring den bebyggelsehistoriska utvecklingen i området, där flera exempel kommer att belysas. Bebyggelsenamn bildade med *-åsen* är av särskilt intresse, då *ås* verkar ha utvecklat flera specialbetydelser tack vare ortnamnen. Slutligen läggs ett speciellt fokus på fåbodnamnen, där en del språkliga mönster kan skönjas.

Hjärtligt välkomna!

Lars-Erik Edlund

Bästa medlemmar

Nyligen har undertecknad Lars-Erik Edlund i ett sammanhang blickat tillbaka till den tid då de första tankarna om ett Johan Nordlander-sällskap uppstod, hösten 1978, för att se hur Sällskapet sedan dess utvecklats. Mycket har verkligen hänt.

Ett stort antal artiklar har under Sällskapets fyrtioåriga historia publicerats i medlemsorganet *Oknytt*, en del av dem i tematiska häften (om Härjedalen, Östersunds 200-årsjubileum, finnkolonisationen m.fl. teman), men de flesta i fria häften som byggt på insända bidrag. Det rör sig om mer än 7 000 textsidor från start. Skrifterna i den fristående serien, närmare bestämt trettiofyra stycken, uppvisar tematisk bredd och har lockat författare från både universitet och högskolor och, inte minst, en hel del lokalforskare. Detta var också den ursprungliga idén med Sällskapet – att det skulle bli en sådan mötesplats.

Vi är också glada för att vi kunnat arrangera en del sammankomster utanför Umeå, inte minst då de som förlagts till Vilhelmina sedan år 2000. Vårt senaste möte där, år 2019, resulterade i det stora häfte av *Oknytt* som under titeln *Vardagsliv i kåta och stuga* skickades ut till medlemmarna under våren 2021.

Sällskapet har därtill med sitt kulturpris belönat många lokala forskare och kulturutövare från den norrländska provinsen. Hela 37 personer har fått priset. Den första pristagaren (1989) var Johannes Nahlén, Sollefteå, som forskade om egenmärken (bomärken), vår senaste (2020) Irma Ridbäck, Uppsala, som forskar i person- och lokalhistoria samt arbetar för att öka kännedomen om minoritetsspråket meänkieli. Under de övriga trettio åren har priset tillfallit andra framstående kulturforskare men också några fina musikutövare som varit verksamma i Norrland, eller arbetat med norrländskt material. Man kan se dem alla uppräknade på Sällskapets hemsida:

<http://www.johannordlandersallskapet.se/pristagare>

Johan Nordlander-sällskapets medlemsantal uppgick år 2020 till lite drygt 370 – inklusive de ständiga och ett antal institutioner –, som synes ännu en ganska stor förening.

Genast detta är sagt måste dock också sägas att medlemsavgifterna numera *inte* bär produktionen och distributionen av två *Oknytt* per år. Framför allt är det kostnaderna för

distributionen som stigit brant genom de senaste årens portohöjningar. Styrelsen har övervägt olika alternativ för att också fortsättningsvis kunna klara utgivningen av *Oknytt*. Ett alternativ kunde förstås vara att helt sonika höja medlemsavgiften, något vi drar oss för att göra. Ett annat alternativ kunde vara att endast distribuera *Oknytt* digitalt, och alltså inte sända ut någon tryckt version. Vi slipper då portokostnaderna men vet att många av våra medlemmar föredrar den tryckta versionen, varför också detta vore ett olyckligt beslut sett ur medlemmarnas perspektiv.

Styrelsen har i detta läge beslutat att övergå från att publicera *Oknytt* i nuvarande tidskriftsformat två gånger per år till att publicera en årsbok. Hur en sådan årsbok fysiskt kan te sig får man ett intryck av om man plockar fram vårens *Oknytt*, den nämnda skriften *Vardagsliv i kåta och stuga*.

Omfångsmässigt kommer årsboken att bli på maximalt 200 sidor, vilket gör att nya *Oknytt* på årsbasis textmässigt blir lika omfattande som tidigare de två häftena tillsammans varit. Men vi behöver alltså bara distribuera boken en gång per år, en uppenbar besparing. För att spara pengar övergår vi också till att, så långt det är möjligt, sköta all kuvertering själva.

Med dessa åtgärder räknar vi med att kunna upprätthålla vår verksamhet på fortsatt hög nivå inom de ekonomiska ramar som årsavgifterna ger oss.

Det *Oknytt* som nu planeras för utgivning i samband med årsmötet 2022 kommer att vara späckat med intressant läsning. Redaktörerna har meddelat att följande uppsatser ingår, och att ytterligare några torde tillkomma (dessutom som vanligt ett antal recensioner):

- Johan Brändström: ”Det kommer en knekt på vägen: Något om 1600-talets soldatutskrivningar i Fanbyn, Stöde”
- Kjell Danell: ”Äggherren och hans runsten i Muoniovaara”
- Josefin Devine: ”Mellan Glen och Salomsbodarna”
- Robert Eckeryd & Åke Sandström: ”’Finnpojken’s död på Sävarheden i sägen och verklighet: Om en ung gårdfarihandlares tragiska öde”
- Göran Larsson: ”Min allra käraste lilla Mamma”
- Alessandra Mastrangelo: ”En svartkonstbok från Vägersjön”
- Irma Ridbäck: ”Brott och straff i väglöst land”
- Lars-Erik Edlund: ”Johan Anders Linders ’Minnen’: Kring ett utgivningsprojekt”
- Sven Lindblom: ”Per Tingbrand in memoriam”

Låt oss passa på att påminna om att årsbetalande medlemmar får 30% rabatt vid köp av våra skrifter (och ständiga medlemmar 50% rabatt); se en förteckning över de fristående skrifterna

på följande hemsida: <http://www.johannordlandersallskapet.se/publikationer.htm> Observera dessutom att vår skrift nr 32 just utkommit, nämligen Lars-Göran Tedebrands *När spetälskan försvann i Sverige. Från medeltidens hospital till Järvsö sjukhus för spetälska*. Beställ gärna denna läsvärda bok, och andra skrifter.

Med detta medlemsbrev kallar vi till ett spännande höstmöte – som även denna gång genomförs digitalt, se länk i kallelsen (s. 1) – vilket kommer att ta upp en del föreningsangelägenheter men också ger oss möjligheter att lära oss mera om de jämtländska ortnamnen. Nyblivna filosofie doktor Josefin Devine, till vardags verksam vid Institutet för språk och folkminnen, Uppsala, talar nämligen under rubriken ”Jämtländska ortnamn – i Bertil Flemströms fotspår” om ortnamnen i två jämtländska socknar, Hackås och Oviken söder om Storsjön. Det lovar att bli intressant.

Till våren hoppas vi kunna fysiskt träffas igen i samband med vårt årsmöte. Förutom vanliga årsmötesförhandlingar utdelas då Sällskapets kulturpris. Kallelsen kommer att distribueras i samband med årsboken *Oknytt*.

Med detta medlemsbrev sänder vi också ut inbetalningskortet för 2022, och hoppas att medlemmarna med det betalar in årsavgiften, 200 kronor. (Utländska medlemmar och institutioner får däremot på vanligt sätt en faktura från skattmästaren Carina Strömberg.)

Det är styrelsens innerliga förhoppning att våra medlemmar skall bli nöjda med Johan Nordlander-sällskapet också fortsättningsvis, även med de aviserade förändringarna som görs beträffande *Oknytt*. Tillsammans utgör Sällskapets medlemmar ett viktigt ideellt nätverk på den norrländska historieforskningens och kulturverksamhetens område, där styrkan så klart ligger i antalet medlemmar i Norrland men också bland Norrlandsintresserade utanför den nordsvenska provinsen. Hjälp oss också att söka värva ytterligare medlemmar till Sällskapet, vi behöver bli ännu flera!

Holmsund och Östersund den 25 september 2021

Lars-Erik Edlund
Ordförande

Carina Strömberg
Skattmästare